

КУ «Централізована міська бібліотечна система для дітей»

Календар знаменних та пам`ятних дат на 2025 рік

**Упорядник
Зав. відділу довідково-бібліографічних
та інформаційних послуг
Олександра Петрівна Делі**

Одеса

2024

I. Відомих подій в Україні:

925 років із часу заснування міста Острога (1100) (День міста – 7 червня);

400 років із часу заснування міста Батурина (1625) На території міста розташовані пам'ятки та об'єкти культурної спадщини, що формують Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця».

400 років із часу укладення першого в історії військово-політичного союзу між Запорізькою Січчю та Кримським ханством - Базавлуцької угоди (03.01.1625);

II. Видатних особистостей:

970 років із часу народження **Нестора Літописця** (1055-1113), історика та літератора;

515 років від народження **Івана Федорова** (справж. – Москвитин; бл. 1510–1583). Український і російський друкар, філолог та освітній діяч, засновник книгодрукування в Україні й Росії та розвитку книжкової гравюри в Україні, організатор друкарень у Москві, Львові, Острозі, Дермані, видавець перших друкованих книг: «Апостола», «Часовника» (навчальна книга), «Псалтиря», «Азбуки» («Букваря»), Острозької Біблії, «Хронології» (стислий виклад давньої історії) тощо

520 років із часу народження **Роксолани** (справжні ім'я та прізвище -Анастасія Лісовська) (близько 1505-1558), дружини султана Османської імперії Сулеймана I Пишного, меценатки;

545 років від дня народження **Фернандо Магеллана** (1480–1521), португальського мореплавця, який зробив першу кругосвітню подорож.

430 років із часу народження **Богдана Хмельницького** (1595-1657), гетьмана України, творця Української держави, державного, військового, політичного діяча;

290 років із часу народження **Дмитра Левицького** (1735-1822), художника;

230 років із часу народження **Івана Озаркевича** (1795-1854), письменника, церковного, культурного, освітнього діяча, організатора театру в Галичині;

200 років із часу народження **Василя Білозерського** (1825-1899), громадського, політичного, культурного діяча, журналіста, видавця, вченого, педагога, співзасновника Кирило-Мефодіївського братства;

200 років із часу народження **Павла Братиці** (1825-1887), кобзаря;

190 років із часу народження **Миколи Лисикевича** (1835-1883), поета, педагога, мецената.

Січень

1 січня - 130 років із дня народження **Миколи Тарновського** (1895-1984), письменника, гумориста, перекладача, громадського діяча;

1 січня - 130 років із дня народження **Гната Западнюка** (1895-1979), автора стрілецьких пісень, воїна Армії УНР, вченого, ветеринара, ректора Львівського сільськогосподарського інституту, борця за незалежність України у ХХ столітті;

1 січня - 90 років із дня народження **Миколи Братана** (1935-2010), письменника, драматурга;

1 січня - 90 років із дня народження **Лариси Остапенко** (1935-2010), співачки, педагогині;

2 січня - 150 років із дня народження **Юрія Колларда** (1875-1951), громадського та політичного діяча, інженера, співзасновника Револьюційної української партії, міністра урядів УНР, письменника, борця за незалежність України у ХХ столітті;

2 січня – 105 років із дня народження **Айзека Азімова** (1920-1992), американського письменника-фантаста, багаторазового лауреата премій Хьюго і Небюла: «Я, Робот», «Кінець Вічності», «Двохсотлітня людина».

3 січня - 130 років із дня народження **Бориса Лятошинського** (1895-1968), композитора, диригента, педагога, громадського діяча;

4 січня - **Всесвітній день азбуки Брайля**;

4 січня - 100 років із дня народження **Осипа Зінкевича** (1925-2017), літературознавця, видавця, редактора, громадського та культурного діяча, засновника видавництва "Смолоскип";

5 січня - 90 років із дня народження **Миколи Сома** (1935-2013), поета, публіциста, журналіста, літературознавця, громадського діяча;

7 січня - 100 років від дня народження англійського зоолога і письменника **Джеральда Малкольма Даррелла** (1925 – 1995)

8 січня – 90 років від дня народження **Елвіса Арона Преслі** (1935–1977), американського співака;

8 січня - 90 років із дня народження **Василя Симоненка** (1935-1963), письменника, журналіста;

9 січня - 150 років із дня народження **Никанора Онацького** (1875-1937), художника, поета, мистецтвознавця, історика, археолога, етнографа, педагога, музейного діяча, репресованого;

9 січня - 150 років із дня народження **Степана Томашівського** (1875-1930), філософа, історика, публіциста, громадського та політичного діяча;

9 січня – 135 років від дня народження **Карела Чапека** (1890–1938), чеського письменника;

10 січня - 150 років із дня народження **Костянтина Здобудь-Волі** (справжнє прізвище - Блоха) (1875-1923), військового та громадського діяча, полковника Армії УНР, повстанського отамана, борця за незалежність України у ХХ столітті;

11 січня - **Всесвітній день Дякую** (найчемніша дата року)

11 січня - 110 років із дня народження **Вітольда Манастирського** (1915-1992), художника, графіка, педагога;

12 січня - 140 років із дня народження **Павла Клепатського (Клепацького)** (1885-після 1938), історика, архівіста, краєзнавця, члена Української Центральної Ради, репресованого, борця за незалежність України у ХХ столітті;

13 січня - 150 років із дня народження **Володимира Сінгалевича** (1875-1945), громадського та політичного діяча у Галичині, правознавця, дипломата;

13 січня - 30 років із дня народження **Максима Яровця** (1995-2016), військовослужбовця, учасника російсько-української війни;

14 січня - 170 років із дня народження **Опанаса Сластіона (Сластьона)** (1855-1933), художника, графіка, архітектора, мистецтвознавця, етнографа, педагога;

14 січня - 140 років із дня народження **Петра Чучупака** (1885-1920), військового діяча, начальника штабу та отамана Холодноярської республіки, борця за незалежність України у ХХ столітті;

14 січня - 110 років із дня народження **Богдана Антківа** (1915-1998), хорового диригента, театрального актора, драматурга;

15 січня - 210 років із дня народження **Василя Подолинського** (1815-1876), громадського та політичного діяча, священника, історика, публіциста;

15 січня - 175 років від дня народження **Міхая Емінеску** (1850-1889), румунського поета, публіциста, громадського діяча.

Народився в с. Іпотешти, Ботошанського повіту (Румунія). Навчався в Чернівецькій вищій гімназії (1860-1866). Певний час служив у бухарестському театрі, був вільним слухачем Віденського університету, жив у Берліні, де прослухав університетський цикл лекцій із філософії та політичної економії. Працював директором Центральної бібліотеки в Яссах та шкільним інспектором. У серпні-вересні 1885 р. лікувався в Одесі в оздоровчому закладі на Куяльницькому лимані.
В Одесі поетові встановлено погруддя на розі вулиць Базарної та Ремісничя, біля будинку румунського консульства.

15 січня - 120 років із дня народження **Григорія Берковича** (1905-1976), художника, графіка, педагога;

15 січня - 100 років із дня народження **Миколи Літуса** (1925-2022), кінорежисера, сценариста, педагога;

17 січня – **Всесвітній день дітей-винахідників**

17 січня - 120 років із дня народження **Євгена Бондаренка** (1905-1977), актора театру та кіно, педагога;

17 січня - 80 років із дня народження **Івана Карабиця** (1945-2002), композитора, диригента, педагога, музичного та громадського діяча;

17 січня - 205 років із дня народження **Енн Бронте** (1820-1849), англійської письменниці та поетки, молодшої з трьох сестер Бронте: «Агнес Грей», «Незнайомка з Уайлдфелл-Холу».

18 січня - 140 років із дня народження **Олекси (Олексія) Алмазова** (1885-1936), військового та громадського діяча, генерал-хорунжого Армії УНР, борця за незалежність України у ХХ столітті;

19 січня - 130 років із дня народження **Бориса Крюкова** (1895-1967), художника, графіка, художника театру, педагога;

20 січня - 160 років із дня народження **Михайла Туган-Барановського** (1865-1919), економіста, державного діяча, соціолога, публіциста, педагога, члена Української Центральної Ради, борця за незалежність України у ХХ столітті;

20 січня - 100 років із дня народження **Юрія Мейгеша** (1925-1999), письменника, педагога, громадського діяча;

21 січня - 180 років із дня народження **Олени Косач** (1845-1927), письменниці, громадської діячки;

21 січня - 120 років від дня народження **Крістіана Діора** (1905–1957), французького підприємця і модельєра одягу;

*22 січня - **День Соборності України;**

22 січня - 105 років від дня народження англійської дитячої письменниці **Анни Філіппи Пірс** (1920 – 2006)

22 січня - 250 років від дня народження **Андре Марі Ампера** (1775–1836), французького фізика і математика, одного з основоположників електродинаміки;

22 січня - 100 років із дня народження **Ярослави-Ірини Філь** (1925-2014), діячки ОУН і УПА, громадської діячки, борця за незалежність України у ХХ столітті;

24 січня - 150 років із дня народження **Оксани Стешенко (Старицької)** (1875-1942), письменниці, перекладачки, педагогині, репресованої;

24 січня - 100 років із дня народження **Петра Ротача** (1925-2007), письменника, літературознавця, краєзнавця;

24 січня - 50 років із дня народження **Решата Аметова** (1975-2014), громадського активіста, загиблого під час російського воєнного вторгнення 2014 року до Криму, Героя України;

25 січня - 400 років із часу народження **Марусі Чурай** (1625-1653), поетеси, народної співачки;

26 січня - 170 років із дня народження **Анни (Ганни) Павлик** (1855-1928), письменниці, громадської діячки, учасниці феміністичного руху;

26 січня - 150 років із дня народження **Віктора Клименка** (1875-1926), генерал-хорунжого Армії УНР, борця за незалежність України у ХХ столітті;

26 січня - 110 років із дня народження **Валентини Тишковець** (1915-1977), першої кінооператорки в Україні;

27 січня 235 років від дня народження **Петра Петровича Гулака-Артемовського** (1790–1865), українського поета і культурно-освітнього діяча;

27 січня - 110 років із дня народження **Якова Гніздовського** (1915-1985), художника, графіка, кераміста, майстра декоративного мистецтва;

28 січня - 120 років із дня народження **Павла Горобця** (1905-1974), художника, педагога;

28 січня - 120 років із дня народження **Петра Колесника** (1905-1987), письменника, літературознавця, педагога, громадського та політичного діяча, репресованого;

28 січня - 110 років із дня народження **Леоніда Молодожанина** (творчий псевдонім - **Лео Мол**) (1915-2009), скульптора, художника;

28 січня - 90 років із дня народження **Теодора Попеску** (1935-2008), артиста балету, хореографа, педагога;

***29 січня - День пам'яті Героїв Крут (День пам'яті полеглих у бою під Крутами);**

30 січня - 95 років від дня народження **Всеволода Зіновійовича Нестайка** (1930-2014), українського прозаїка, класика сучасної дитячої літератури;

Лютий

2 лютого - **День Бабака;**

3 лютого - 100 років із дня народження **Бориса Андрійченка** (1925-1999), письменника, публіциста, журналіста;

4 лютого - **День безпеки в Інтернеті**

4 лютого - 205 років від дня народження чеської письменниці **Божени Немцовой** (справж. Прізв. **Панклова Барбора**) (1820 – 1862)

5 лютого - 110 років із дня народження **Віктора Адамкевича** (1915-1973), художника, графіка, педагога;

5 лютого - 70 років із дня народження **Володимира Бойкова** (1955-2014), Героя Небесної Сотні, Героя України;

6 лютого – **День «Відведіть дитину в бібліотеку»**

6 лютого - 50 років із дня народження **Миколи Панькова** (1975-2014), Героя Небесної Сотні, Героя України;

7 лютого - 100 років із дня народження **Миколи Ніколаєва** (1925-2012), художника декоративного мистецтва;

8 лютого - 130 років із дня народження **Олександра Кульчицького** (1895-1980), вченого-психолога, громадського та освітнього діяча;

8 лютого - 100 років із дня народження **Віктора Зарецького** (1925-1990), художника, графіка, педагога, громадського діяча;

9 лютого - 130 років із дня народження **Івана Галинського** (справжнє прізвище - Лопата) (1895-1965), співака-бандуриста, репресованого;

9 лютого - 50 років із дня народження **Олександра Шаповала** (1975-2022), артиста балету, педагога, військовослужбовця, учасника російсько-української війни;

10 лютого - 130 років із дня народження **Василя Вишиваного** (справжні ім'я та прізвище - Вільгельм Франц фон Габсбург-Лотрінген) (1895-1948), військового та політичного діяча, полковника Легіону Українських Січових Стрільців та Армії УНР, дипломата, поета, репресованого, борця за незалежність України у ХХ столітті;

11 лютого - **Міжнародний день жінок і дівчаток в науці**

11 лютого - 160 років із дня народження **Василя Кульженка** (1865-1934), культурного діяча, видавця, педагога;

11 лютого - 90 років із дня народження **Олега Гущина** (1935-1997), художника декоративного мистецтва, художника;

12 лютого - 190 років із дня народження **Ксенофонта Климковича** (1835-1881), письменника, перекладача, журналіста, видавця;

12 лютого - 190 років із дня народження **Анатолія Кралицького** (1835-1894), письменника, етнографа, історика, фольклориста, педагога, священника, культурного та громадського діяча;

12 лютого - 130 років із дня народження **Оксани Павленко** (1895-1991), художниці, майстрині монументального та станкового живопису;

12 лютого - 130 років із дня народження **Анатолія Петрицького** (1895-1964), художника, графіка, сценографа;

14 лютого – **Міжнародний день дарування книг;**

14 лютого – **День Святого Валентина;**

14 лютого - 110 років із дня народження **Марії Руденко** (1915-2003), фольклористки, етнографині, краєзнавиці, педагогині, майстрині декоративного мистецтва;

16 лютого - **День єднання**

17 лютого - **День кота в Європі**

18 лютого - 80 років із дня народження **Юрія Ряста** (справжнє прізвище - Каверін) (1945-2014), поета, публіциста, перекладача;

***19 лютого - День Державного герба України**

19 лютого - 90 років із дня народження **Віктора Павлюка** (1935-2007), графіка, художника;

***20 лютого - День Героїв Небесної Сотні**

20 лютого - 170 років із дня народження **Ганни Затиркевич-Карпинської** (1855-1921), театральної актриси, співачки;

20 лютого - 140 років із дня народження **Дмитра Абриньби** (1885-1918), військового діяча, командира Гайдамацького куреня Армії УНР, борця за незалежність України у ХХ столітті;

20 лютого - 120 років із дня народження **Уласа Самчука** (1905-1987), письменника, публіциста, журналіста;

***21 лютого - Міжнародний день рідної мови**

21 лютого - 100 років із дня народження **Ігоря Шамо** (1925-1982), композитора;

80 років від дня народження **Геннадія Васильовича Гармидера** (1945-2023), художника, графіка, члена Національної спілки художників України.

22 лютого - 90 років із дня народження **Григорія Кореня** (1935-1998), художника, графіка;

22 лютого - 215 років від дня народження **Фредеріка Шопена** (1810-1849), польського композитора, піаніста

23 лютого - 100 років із дня народження **Єлизавети Чавдар** (1925-1989), оперної співачки, педагогині;

***24 лютого - початок повномасштабного вторгнення РФ в Україну**

24 лютого - 160 років із дня народження **Івана Липи** (1865-1923) письменника, літературного критика, співзасновника Братства (Братерства) тарасівців, громадського та політичного діяча;

24 лютого - **70 років** від дня народження **Стіва Джобса** (1955-2011), американського підприємця, винахідника, засновника корпорації Apple

25 лютого - 120 років із дня народження **Павла Вірського** (1905-1975), артиста балету, хореографа;

25 лютого - День народження (154 роки) української поетеси, драматурга **Лесі Українки** (Лариса Петрівна Косач-Квітка) (1871 – 1913)

27 лютого - 150 років із дня народження **Володимира Філатова** (1875-1956), офтальмолога, хірурга, засновника наукової офтальмологічної школи, академіка;

27 лютого - **160 років** тому (1865) в Одесі була заснована малювальна школа (нині художньо-театральне училище ім. М.Б. Грекова)

Березень

1 березня - 120 років із дня народження **Федора Гладкова** (1905-1975), актора театру та кіно, громадського діяча, репресованого;

3 березня - **Всесвітній день письменника**;

4 березня - **Всесвітній день читання вголос**;

4 березня - 210 років із дня народження **Михайла Вербицького** (1815-1870), композитора, хорового диригента, священника, громадського діяча, автора музики Державного Гімну України;

6 березня - 550 років від дня народження **Мікеланджело Буонарроті** (1475–1564), італійського скульптора, живописця, архітектора і поета культури Пізнього Відродження

6 березня - 100 років із дня народження **Валерія Ламаха** (1925-1978), художника монументально-декоративного мистецтва, графіка, педагога;

7 березня - 65 років від дня народження української письменниці **Світлани Олегівни Талан** (1960)

8 березня - 100 років із дня народження **Віктора Глуздова** (1925-2011), художника, графіка;

8 березня - 100 років із дня народження **Юхима Геллера** (1925-1998), спортсмена, шахіста;

9 березня - 211 років від дня народження українського поета, художника, революційного демократа **Тараса Григоровича Шевченка** (1814 – 1861). Шевченківські дні

9 березня - 130 років із дня народження **Івана Дніпровського** (1895-1934), письменника, перекладача, представника «Розстріляного Відродження», репресованого;

***10 березня - День Гімну України;**

11 березня - 250 років із дня народження **Василя Анастасевича** (1775-1845), бібліографа, видавця, перекладача, громадського діяча;

11 березня - 95 років від дня народження **Бориса Давидовича Литвака** (1930-2014), тренера, мецената, громадського діяча, Героя України (2007), почесного громадянина Одеси та Одеської області (2010).

12 березня - 100 років із дня народження **Михайла Сапатюка** (1925-2000), художника;

***14 березня - День українського добровольця.** Відзначається щорічно відповідно до Постанови Верховної Ради України № 1822-VIII від 17.01.2017 р.

14 березня - 190 років із дня народження **Всеволода Коховського** (1835-1891), письменника, педагога, громадського діяча;

19 березня - 130 років із дня народження **Максима Рильського** (1895-1964), письменника, перекладача, літературознавця, мовознавця, етнографа, громадського діяча, академіка;

19 березня – 95 років від дня народження **Ліни Василівни Костенко** (1930), української поетеси, культуролога, сценариста, громадської діячки

19 березня - 100 років із дня народження **Федора Глушука** (1925-2009), графіка, педагога;

20 березня – Міжнародний день щастя

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН

21 березня - Всесвітній день поезії

Відзначається щорічно відповідно до рішення 30-ї сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО

21 березня - Міжнародний день лялькаря;

21 березня - Міжнародний день людини з синдромом Дауна

21 березня - 130 років від дня народження **Леоніда Йосиповича (Осиповича) Утьосова [справж. – Вайсбейн Лазар (Лейзер) Йосипович (1895–1982)]**, артиста естради, театру та кіно, кіноактора, співака (*Дату народження подано за УРЕ, ЕІУ. За іншими даними народився 21.02.1895 р., 25.03.1895 р.*)

21 березня - 70 років від дня народження **Лесі Воронини (Олени Анастасіївни Вороніної) (1955)**, українського прозаїка, перекладача, журналіста

22 березня - 130 років із дня народження **Василя Авраменка (1895-1981)**, танцівника, хореографа, дослідника та популяризатора українських народних танців, актора, кінорежисера, педагога, громадського діяча у діаспорі США та Канади;

23 березня - 130 років із дня народження **Сергія Єржиковського (1895-1989)**, художника, графіка, педагога;

23 березня - 115 років від дня народження **Акіри Куросави (1910–1998)**, японського кінорежисера, сценариста, продюсера

24 березня - 70 років із дня народження **Ігоря Білозіра (1955-2000)**, композитора, музиканта, естрадного співака;

25 березня - 100 років із дня народження **Бориса Єгорова (1925-2017)**, художника, педагога;

26 березня – **День Національної гвардії України**

27 березня - **Міжнародний день театру**. Відзначається щорічно з 1962 р. Започаткований у Відні на IX конгресі Міжнародного інституту театру при ЮНЕСКО в 1961 р.

27 березня - 180 років від дня народження **Вільгельма Конрада Рентгена (1845–1923)**, німецького фізика;

27 березня - 145 років від дня народження **Олександра Костянтиновича Богомазова (1880–1930)**, українського графіка, живописця, теоретика мистецтва, культурного діяча, педагога (*Дату народження подано за УРЕ, ЕСУ. За іншими даними народився 27.03.1880 р., 07.04.1880 р.*)

28 березня - 100 років із дня народження **Дмитра Гнатюка (1925-2016)**, оперного та естрадного співака, театрального режисера, педагога, громадського діяча, народного депутата України третього скликання, Героя України;

28 березня - 205 років від дня народження **Сьюелл Анни** (1820-1878), англійської письменниці, прозаїка

Квітень

1 квітня - **Міжнародний день птахів**. Відзначається щорічно з 1906 р. від дня підписання Міжнародної конвенції про охорону птахів

1 квітня - **День сміху**. Неофіційне свято. Відзначається за традицією

1 квітня - 220 років із дня народження **Платона Бориспольця** (1805-1880), художника, літографа;

1 квітня - **30 років** від часу заснування саду скульптур Одеського Літературного музею.

***2 квітня - Міжнародний день дитячої книги**

2 квітня - **Всесвітній день поширення інформації про аутизм**

2 квітня - 220 років від дня народження **Ганса Крістіана Андерсена** (1805-1875), данського письменника-казкаря;

2 квітня - 185 років від дня народження **Еміля Золя** (1840–1902), французького письменника;

2 квітня - 120 років із дня народження **Сергія (Сержа) Лифаря** (1905-1986), артиста балету, хореографа, педагога, теоретика балетного мистецтва;

5 квітня - 90 років із дня народження **Василя Ілляшенка** (1935-2014), кінорежисера, сценариста, письменника, педагога;

5 квітня - 90 років із дня народження **Миколи Сороки** (1935-2017), письменника, публіциста, журналіста;

6 квітня - **Всесвітній день мультфільмів**

7 квітня - **Всесвітній день здоров'я**

7 квітня - 120 років із дня народження **Миколи Частія** (1905-1962), оперного співака;

- 9 квітня - 90 років із дня народження **Тамари Коломієць** (1935-2023), поетеси, перекладачки;
- 10 квітня – **День визволення Одеси від німецько-нацистських окупантів**
- 10 квітня - 50 років із дня народження **Олексія Братушки** (1975-2014), Героя Небесної Сотні, Героя України;
- 12 квітня - **50 років** від дня народження **Аугільд Сульберг** (1975) норвезької письменниці, авторки підліткової літератури, літературного критика, рецензентки, перекладачки
- 14 квітня - 130 років із дня народження **Йосипа Гірняка** (1895-1989), театрального актора і режисера, драматурга, педагога, репресованого;
- 14 квітня - 80 років із дня народження **Сергія Дяченка** (1945-2022), письменника-фантаста, сценариста;
- 15 квітня - 140 років із дня народження **Миколи Даденкова** (1885-1955), педагога, автора першого підручника з історії педагогіки в Україні;
- 18 квітня - **Міжнародний день пам'яток і визначних місць**;
- 18 квітня - **Міжнародний день цирку**;
- 18 квітня - **День пам'яток історії та культури України**;
- 19 квітня - **День довкілля**;
- 20 квітня - Всесвітній день Землі**
- 21 квітня - Всесвітній день творчості та інноваційної діяльності**
- 23 квітня - **Всесвітній день книги та авторського права**;
- 23 квітня — **Міжнародний день англійської мови**;
- 23 квітня - 105 років від дня народження українського прозаїка **Григорія Михайловича Тютюнника** (1920-1961)

26 квітня - **Всесвітній день поріднених міст**. Відзначається щорічно в останню неділю квітня відповідно до рішення Всесвітньої федерації поріднених міст (ВФПМ)

***26 квітня День Чорнобильської трагедії (1986)**. Відзначається щорічно відповідно до Указу Президії Верховної Ради Української РСР № 8985-XI від 29.03.1990 р.

***Міжнародний день пам'яті про чорнобильську катастрофу**. Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН

28 квітня - **День читання великої поезії**

28 квітня - **Міжнародний день настільних ігор**

28 квітня - 160 років із дня народження **Миколи Івасюка** (1865-1937), художника, громадського діяча, репресованого;

28 квітня - 150 років із дня народження **Модеста Сосенка** (1875-1920), художника, ілюстратора;

28 квітня - 60 років із дня народження **Богдана Вайди** (1965-2014), Героя Небесної Сотні, Героя України;

29 квітня - **Міжнародний день танцю**. Відзначається щорічно з 1982 р. за рішенням ЮНЕСКО в день народження французького балетмейстера Ж.-Ж. Новера

29 квітня - 150 років від дня народження англійського прозаїка, автора історико пригодницьких книг **Рафаеля Сабатіні** (1875 – 7950);

30 квітня - **Міжнародний день джазу**. Відзначається щорічно з листопада 2011 р. за ініціативою ЮНЕСКО

Травень

2 травня - **Міжнародний День Гаррі Поттера**.

2 травня - 140 років із дня народження **Гната Стефаніва** (1885-1949), військового діяча, начального команданта Української Галицької армії, полковника Української Галицької армії і Армії УНР, борця за незалежність України у ХХ столітті;

2 травня – **День Сонця**;

5 травня - 125 років від дня народження **Юрія Івановича Липи** (1900-1944), громадського діяча, письменника, поета, публіциста, лікаря, автора української геополітичної концепції.

6 травня - **День розмальовки**

6 травня - 100 років із дня народження **Станіслава Ремчукова** (1925-2011), художника, графіка;

8–9 травня **Дні пам'яті та примирення**, присвячені пам'яті жертв Другої світової війни. Відзначаються щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН

***9 травня - День Європи**

9 травня - 140 років із дня народження **Степана Постернака** (1885-1938), бібліотекознавця, бібліографа, педагога, історика освіти, громадського діяча;

9 травня - 120 років із дня народження **Ольги Юнак** (1905-1993), художниці, графікині;

11 травня – **День матері**

13 травня - 160 років тому (1865) на базі Рішельєвського ліцею в Одесі було відкрито **Новоросійський університет** (нині **Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова**).

13 травня - 90 років із дня народження **Леоніда Кондратського** (1935-2023), архітектора;

***15 травня - Міжнародний день сім'ї**. Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН

***15 травня - Всесвітній день вишиванки**

***15 травня - Міжнародний день родини**

15 травня - 800 років від дня народження **Аліг'єрі Данте** (1265-1321), італійського поета

15 травня - 180 років із дня народження **Іллі Мечникова** (1845-1916), вченого, імунолога, мікробіолога, геронтолога, лауреата Нобелівської премії у галузі фізіології та медицини, академіка;

16 травня - 130 років із дня народження **Тодося (справжнє ім'я - Теодосій) Осьмачки** (1895-1962), письменника, перекладача, репресованого;

17 травня - 140 років із дня народження **Миколи Удовиченка** (1885-1935), військового та державного діяча, генерала Армії УНР, борця за незалежність України у ХХ столітті;

17 травня - 100 років із дня народження **Сергія Сміяна** (1925-2014), театрального режисера, актора, педагога;

18 травня - **Міжнародний день музеїв**. Відзначається щорічно відповідно до рішення XI Генеральної конференції Міжнародної ради музеїв, яка відбулась у травні 1977 р.

***18 травня - День пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу**

18 травня - 125 років від дня народження українського поета **Юрія Івановича Липи** (1900- 1944)

20 травня - 210 років із дня народження **Віктора Григоровича** (1815-1876), педагога, славіста;

21 травня - **Міжнародний день чаю**;

21 травня - 130 років із дня народження **Костянтина Богуславського** (1895-1937), композитора, співака, хорового диригента, музичного редактора, репресованого;

22 травня - 180 років від дня народження **Марка Лукича Кропивницького** (1840-1910), українського драматурга

***23 травня - День Героїв України**

***24 травня - День слов'янської писемності і культури**

***25 травня - День зниклих безвісти дітей**

25 травня - 120 років із дня народження **Давида Яновера** (1905-1972), організатора кіновиробництва, актора;

25 травня - 100 років із дня народження **Олександра Ворони** (1925-2021), художника монументального мистецтва, графіка, педагога;

25 травня - 90 років із дня народження **Юрія Яirmiша** (1935-2013), письменника, критика, публіциста, педагога;

25 травня - 50 років із дня народження **Віктора Прохорчука** (1975-2014), Героя Небесної Сотні, Героя України;

26 травня - 180 років із дня народження **Володислава Федоровича** (1845-1918), публіциста, громадського, політичного, культурного, освітнього діяча, мецената;

27 травня - 165 років від дня народження **Бориса Вільямовича Едуардса** (1860-1924), скульптора.

29 травня - 120 років від дня народження **Ольги Миколаївни Благовидової** (1905-1975), співачки, педагога, народної артистки УРСР.

31 травня - **Всесвітній день без тютюну**

31 травня - 160 років із дня народження **Марії Старицької** (1865-1930), театральної актриси, режисерки, педагогині;

Червня

1 червня - **Міжнародний день захисту дітей**. Засновано в 1949 р. за рішенням сесії Міжнародної демократичної федерації жінок

3 червня - **Всесвітній день велосипеда**;

*4 червня - **Міжнародний день безневинних дітей — жертв агресії**

5 червня - **Всесвітній день охорони довкілля**

5 червня - 150 років із дня народження **Ольги Бачинської** (1875-1951), громадської діячки, колекціонерки, дослідниці народної вишивки;

5 червня - 130 років із дня народження **Юліана Шпола** (справжні ім'я та прізвище - Михайло Яловий) (1895-1937), письменника, драматурга, публіциста, літературного критика, представника «Розстріляного Відродження», репресованого;

5 червня - 100 років із дня народження **Миколи Плав'юка** (1925-2012), політичного та громадського діяча, останнього Президента УНР в екзилі, голови ОУН, борця за незалежність України у ХХ столітті;

5 червня - 90 років із дня народження **Євгена Концевича** (1935-2010), письменника, дисидента, перекладача, громадського діяча;

6 червня - 150 років від дня народження **Томаса Манна** (1875-1955), німецького прозаїка

6 червня - 110 років із дня народження **Михайла Тодорова** (1915-1997), художника;

6 червня - 80 років із дня народження **Олександра Комаровського** (1945-2002), архітектора;

6 червня - 70 років із дня народження **Святослава Каштелянчука** (1955-2013), художника театру та кіно, графіка, ювеліра;

7 червня - 100 років із дня народження **Віля Гримича** (1925-2016), перекладача, есеїста, літературознавця, культурного та громадського діяча;

8 червня - Всесвітній день океанів. Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН

8 червня - 170 років із дня народження **Наталії Кобринської** (1855-1920), письменниці, журналістки, громадської діячки, учасниці феміністичного руху;

9 червня - **Міжнародний день друзів**

12 червня - 200 років із дня народження **Антонія Шнайдера** (1825-1880), краєзнавця, колекціонера, історика, археолога, етнографа;

13 червня 150 років (1875) від дня відкриття громадської бібліотеки при Одеському товаристві взаємної допомоги прикажчиків-євреїв (нині **Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. С. Грушевського**).

13 червня - 160 років із дня народження **Антон Попеля** (1865-1910), скульптора, педагога;

15 червня - **День батька**

19 червня **Всесвітній день дитячого футболу**. Проголошений Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) і Міжнародною федерацією футбольних асоціацій (ФІФА) з метою привернення уваги світової спільноти до проблем дітей і пропаганди здорового способу життя серед молоді

*20 червня - **Всесвітній День Біженців**

21 червня - **Міжнародний день йоги**;

21 червня - 220 років із дня народження **Миколи Закревського** (1805-1871), історика, фольклориста, етнографа, археолога, художника, мовознавця, письменника;

21 червня - 90 років від дня народження французької письменниці **Франсуази Саган** (1935-2004)

22 червня - **День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні**

23 червня - 100 років із дня народження **Євгена Дущенка** (1925-2011), диригента, педагога;

24 червня - **Міжнародний день феї**;

25 червня — День моряка (Міжнародна морська організація);

27 червня - 140 років із дня народження **Антоніни Кудрицької** (1885-1971), фольклористки;

*28 червня - **День Конституції України**. Відзначається щорічно в день прийняття Верховною Радою України Основного Закону України.

29 червня - 125 років від дня народження **Антуана де Сент-Екзюпері** (1900–1944), французького письменника, авіатора

Липень

1 липня - **День архітектури України**

2 липня - 200 років із дня народження **Володимира Александрова** (1825-1894), письменника, музиканта, фольклориста, перекладача;

2 липня - 60 років із дня народження **Романа Стельмашука** (1965-2015), музикознавця, композитора, аранжувальника, педагога;

4 липня - **День Національної поліції України;**

4 липня - 100 років із дня народження **Анатолія Фоміна** (1925-2013), художника;

6 липня - **День Військово-Морських Сил Збройних Сил України**

6 липня - 90 років із дня народження **Генріха Нечипоренка** (1935-2005), художника, графіка, художника монументального мистецтва;

6 липня - 80 років із дня народження **Юлії Лазаревської** (1945-2021), сценаристки, звукооператорки, режисерки, художниці;

*8 липня - **День родини**. Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України № 1209/2011 від 30.12.2011 р.

8 липня - 130 років із дня народження **Ігоря Тамма** (1895-1971), фізика-теоретика, академіка, лауреата Нобелівської премії з фізики;

8 липня - 100 років із дня народження **Геннадія Довнара** (1925-2009), письменника, драматурга, публіциста;

9 липня - 175 років від дня народження **Івана Минчева Вазова** (1850–1921), болгарського письменника, громадського діяча;

9 липня - 110 років із дня народження **Миколи Сиротюка** (1915-1984), літературознавця, письменника;

9 липня - 90 років із дня народження **Юлія Шейніса** (1935-2012), художника, графіка;

10 липня - День «Не наступайте на бджіл».

10 липня - 100 років із дня народження **Володимира Сташиса** (1925-2011), вченого, правознавця, педагога, Героя України;

11 липня - **Всесвітній день шоколаду**

12 липня - 110 років із дня народження **Петра Тронька** (1915-2011), історика, краєзнавця, пам'яткоохоронця, організатора музейної справи, громадського діяча, академіка, Героя України;

13 липня - 140 років із дня народження **Остапа Лисенка** (1885-1968), музикознавця, педагога, письменника, етнографа, громадського і культурного діяча;

13 липня - 100 років із дня народження **Петра Столяренка** (1925-2018) - художника, пейзажиста, мариніста;

13 липня - 90 років із дня народження **Наталії Харакоз** (1935-2022), письменниці, журналістки, громадської діячки;

***15 липня - День Української Державності**

***15 липня — День українських миротворців;**

15 липня - 100 років із дня народження **Василя Діянича** (1925-1980), поета, журналіста;

17 липня – 40 років із дня народження **Тома Флетчера**, британського музиканта, письменника, автора серії книг «Різдвозавр»;

18 липня - 170 років із дня народження **Володимира Ястребова** (1855-1899), історика, археолога, етнографа, фольклориста, педагога;

19 липня - 180 років із дня народження **Іллі Слатіна** (1845-1931), піаніста, педагога, диригента, музичного та громадського діяча;

20 липня - **Міжнародний день шахів;**

- 20 липня - 330 років із дня народження **Іллі Турчиновського** (1695-після 1725), письменника, співака, актора, диригента, священника;
- 21 липня - 130 років із дня народження **Василя Степанченка** (1895-1939), хорунжого Армії УНР, інженера, борця за незалежність України у XX столітті;
- 21 липня - 50 років із дня народження **Євгена Гулевича** (1975-2022), культуролога, перекладача, журналіста, редактора, громадського діяча, учасника російсько-української війни;
- 23 липня – **Всесвітній день китів і дельфінів**;
- 23 липня - 140 років із дня народження **Никифора Гірняка** (1885-1962), публіциста, військового та освітнього діяча;
- 23 липня - 90 років із дня народження **Володимира Кравця** (1935-2022), архітектора, художника театру, графіка, педагога;
- 24 липня - 120 років із дня народження **Анатолія Курдидика** (1905-2001), письменника, журналіста, громадського діяча;
- 25 липня - 130 років із дня народження **Івана Недільського** (1895-1970), композитора, віолончеліста, педагога у США;
- 27 липня - 100 років із дня народження **Івана Март'янова** (1925-2010), художника книжкової і станкової графіки;
- 27 липня - 90 років із дня народження **Володимира Юрчишина** (1935-2010), графіка;
- 28 липня - 145 років від дня народження **Володимира Кириловича Винниченка** (1880-1951), українського прозаїка, драматурга
- 29 липня - **Масове вбивство полонених в Оленівці**;
- 29 липня - 160 років із дня народження **Андрея Шептицького** (1865-1944), церковного та громадського діяча, митрополита (предстоятеля) Української Греко-Католицької Церкви, мецената;
- 30 липня - **Міжнародний день дружби**;

31 липня - 90 років із дня народження **Ніни Велігоцької** (1935-2015), художниці, мистецтвознавиці;

31 липня - 60 років від дня народження **Джоан Кетлін Ролінг** (1965), англійського прозаїка

Серпень

3 серпня - 90 років із дня народження **Івана Ковтонюка** (1935-2017), художника;

5 серпня - 175 років від дня народження **Гі де Мопассана** [повне ім'я – **Анрі Рене Альбер Гі** (1850–1893)], французького письменника

8 серпня - **Всесвітній день кішок**;

10 серпня - 150 років із дня народження **Олександра Коваленка** (1875-1963), вченого, письменника, інженера, громадського та політичного діяча;

11 серпня - 120 років із дня народження **Юрія** (справжнє ім'я - **Іван**) **Кобилецького** (1905-1987), письменника, літературознавця, критика, педагога;

*12 серпня - **День молоді**;

12 серпня - 100 років із дня народження **Олега Геращенка** (1925-1992), вченого у галузі теплофізики, засновника школи теплотрії;

13 серпня - 90 років із дня народження **Віктора Герасимчука** (1935-2004), композитора;

14 серпня - 165 років від дня народження канадського дитячого письменника шотландського походження **Ернеста Сетона-Томпсона** (1860 – 1946)

15 серпня - **День археолога**. Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України № 694/2008 від 06.08.2008 р.

16 серпня - 90 років із дня народження **Марії Буряк** (1935-2008), майстрині декоративного мистецтва;

16 серпня - 275 років від дня народження **Антоніо Сальєрі** (1750–1825), італійського та австрійського композитора, диригента, педагога

- 18 серпня - 160 років із дня народження **Володимира Садовського** (1865-1940), хорового диригента, співака, критика, священника, громадського діяча;
- 19 серпня - 160 років із дня народження **Олександра Малинки** (1865-1941), етнографа, фольклориста;
- 20 серпня - 130 років із дня народження **Омеяна Нижанківського** (1895-1973), піаніста, органіста, композитора, музикознавця, диригента, педагога, культурного діяча;
- 20 серпня - 100 років із часу заснування **Шевченківського національного заповідника у Каневі** (1925);
- 21 серпня - 200 років (1825) від дня заснування **Одеського археологічного музею**.
- 21 серпня - 130 років із дня народження **Юрія Вороного** (1895-1961), лікаря-хірурга, який здійснив першу у світі операцію з пересадки внутрішнього органу живій людині, учасника бою під Крутами, борця за незалежність України у ХХ столітті;
- 21 серпня - 110 років із дня народження **Лідії Мак-Тимошенко** (творчий псевдонім - Лариса Мурович) (1915-2002), поетеси, перекладачки, діячки ОУН, журналістки, педагогині, учасниці об'єднання українських письменників у діаспорі "Слово";
- 21 серпня - 110 років із дня народження **Георгія Яблонського** (1915-1955), художника, педагога;
- 22 серпня - 105 років від дня народження **Рея Дугласа Бредбері** (1920–2012), американського письменника, драматурга, сценариста
- *23 серпня - День Державного Прапора України.** Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України № 987/2004 від 23.08.2004 р.
- *24 серпня - День Незалежності України (1991).** Відзначається щорічно як державне загальнонародне свято відповідно до Постанови Верховної Ради України № 2143-ХІІ від 20.02.1992 р.
- 24 серпня - 140 років із дня народження **Євгена Бачинського** (1885-1978), церковного, громадського, політичного діяча, єпископа Української автокефальної православної церкви, журналіста, видавця, дипломата;

25 серпня - 140 років із дня народження **Євгена Нагірного** (1885-1951), архітектора;

25 серпня - 110 років із дня народження **Олексія Сеника** (творчий псевдонім - Олекса Запорізький) (1915-1968), поета, байкаря, драматурга, репресованого;

26 серпня – **Міжнародний день собак**;

26 серпня - 285 років від дня народження **Жозефа-Мішеля Монгольф'є** (1740–1810), французького вченого, винахідника повітряної кулі

26 серпня - 115 років від дня народження **Матері Терези** [справж. – **Агнес Гонджа Бояджиу** (1910–1997)], албанської черниці, громадської діячки, засновниці добротинних місій, лауреатки Нобелівської премії миру (1979);

27 серпня - 255 років від дня народження **Георга Вільгельма Фрідріха Гегеля** (1770–1831), німецького філософа, творця систематичної теорії діалектики

27 серпня - 40 років від дня народження української дитячої письменниці **Галини Сергіївни Ткачук** (1985);

28 серпня - **Міжнародний день публічного читання коміксів**;

28 серпня - 260 років із дня народження **Тадеуша Чацького** (1765-1813), освітнього діяча, історика, засновника Кременецького ліцею;

28 серпня - 100 років із дня народження **Григорія Павленка** (1925-1992), художника кіно;

28 серпня - 90 років із дня народження **Василя Вихристенка** (1935-2016), поета, перекладача, публіциста;

28 серпня - 60 років із дня народження **Сергія Слабенка** (1965-2023), політичного та державного діяча, народного депутата України четвертого скликання, військовослужбовця, учасника російсько-української війни;

***29 серпня - День пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України**

29 серпня - 245 років від дня народження **Жана Огюста Домініка Енгра** (1780–1867), французького живописця

29 серпня - 100 років із дня народження **Дмитра Катиніна** (1925-2011), графіка, художника;

29 серпня - 80 років із дня народження **Михайла Каца** (1945-2004), художника, кінорежисера, сценариста;

Вересень

1 вересня - **День знань**. Відзначається щорічно з 1984 р.

1 вересня - 150 років від дня народження американського письменника **Едгара Райса Берроуза** (1875 – 1950)

2 вересня - 190 років із дня народження **Петра Єфименка** (1835-1908), етнографа, фольклориста, історика, літературного критика, бібліографа, громадського діяча;

2 вересня - 180 років із дня народження **Івана Білика** (справжнє прізвище - Рудченко) (1845-1905), фольклориста, етнографа, письменника, публіциста, перекладача, літературного критика;

2 вересня - 160 років із дня народження **Андрія Андрейчина** (1865-1914), гравера, літографа, видавця, культурного та громадського діяча;

3 вересня - 150 років із дня народження **Ольги Окуневської** (1875-1960), піаністки, педагогині, культурної та освітньої діячки;

6 вересня - **День читання книг**;

6 вересня - 100 років із дня народження **Петра Мовчуна** (1925-2010), скульптора;

7 вересня - 150 років із дня народження **Олександра Мурашка** (1875-1919), художника, педагога, громадського діяча;

8 вересня - **Міжнародний день грамотності**;

9 вересня - **День плюшевого ведмедика**;

9 вересня - 180 років із дня народження **Мар'яна Ломницького** (1845-1915), вченого-натураліста, ентомолога, геолога;

- 10 вересня - 140 років із дня народження **Олександра Палладіна** (1885-1972), вченого, біохіміка, академіка, громадського діяча, педагога;
- 10 вересня - 120 років із дня народження **Володимира Костецького** (1905-1968), художника, педагога;
- 12 вересня - 150 років із дня народження **Олександра Кошиця** (1875-1944), хорового диригента, композитора, педагога, етнографа, громадського діяча;
- 12 вересня - 100 років із дня народження **Олександра Лопухова** (1925-2009), художника, педагога, громадського діяча;
- 13 вересня - **День українського кіно**;
- 13 вересня - 365 років від дня народження **Даніеля Дефо** (1660-1731), англійського прозаїка, публіциста;
- 14 вересня - **День фізичної культури і спорту**;
- 14 вересня - 110 років із дня народження **Галини Зорі** (1915-2002), художниці, педагогині;
- 15 вересня - 170 років із дня народження **Якима Бігдая** (1855-1909), фольклориста, композитора, режисера;
- 15 вересня - 135 років від дня народження **Агати Крісті** [уроджена – **Мері Кларісса Міллер** (1890–1976)], англійської письменниці (Дату народження подано за інтернет-ресурсами. За іншими даними народилася 05.09.1891 р., 15.09.1891 р.)
- 19 вересня - 320 років із дня народження **Йоасафа (Йоасафата) Бєлгородського** (справжні ім'я та прізвище - Яким Горленко) (1705-1754), освітнього та церковного діяча, письменника;
- 19 вересня - 150 років із дня народження **Федора Кушнерика** (1875-1941), кобзаря, поета;
- 19 вересня - 85 років від дня народження **Сергія Андрійовича Андронаті** (1940-2022), українського хіміка-органіка;

19 вересня - 65 років від дня народження **Оксани Стефанівни Забужко** (1960), української письменниці, поетеси, есеїстки, перекладачки, культуролога, громадської діячки;

20 вересня - 55 років від дня народження української письменниці **Дари Корній** (Мирослава Іванівна Замойська) (1970)

22 вересня - 190 років із дня народження **Олександра Потебні** (1835-1891), мовознавця, літературознавця, фольклориста, філософа, педагога;

***23 вересня — Міжнародний день жестових мов;**

***24 вересня – Міжнародний день людей із порушеннями слуху;**

24 вересня - 150 років із дня народження **В'ячеслава Розвадовського** (1875-1943), художника, педагога, популяризатора народного мистецтва;

25 вересня – **Всесвітній день мрії;**

25 вересня - **День одного чудового музичного хіта;**

25 вересня - 100 років із дня народження **Юрія Хілобокова** (1925-1996), диригента, скрипаля, педагога;

25 вересня - 100 років із дня народження **Михайла Бароянца** (1925-2006), художника;

26 вересня - 140 років із дня народження **Михайла Орисика** (1885-1946), майстра декоративного мистецтва, педагога, засновника школи дерев'яної лемківської скульптури;

27 вересня — **Всесвітній день туризму;**

27 вересня - 150 років із дня народження **Олександра Вербицького** (1875-1958), архітектора, інженера, педагога;

27 вересня - 140 років із дня народження **Всеволода Зуммера** (1885-1970), мистецтвознавця, педагога, репресованого;

***29 вересня - День пам'яті жертв Бабиного Яру;**

29 вересня - 180 років із дня народження **Івана Карпенка-Карого (справжнє прізвище - Тобілевич)** (1845-1907), письменника, драматурга, актора, режисера;

*30 вересня - **Всеукраїнський день бібліотек**;

Жовтень

*1 жовтня — **День захисників і захисниць України**;

*1 жовтня - **День Українського козацтва**;

1 жовтня - **Міжнародний день осіб похилого віку**;

1 жовтня - **Міжнародний день музики**; Відзначається щорічно за рішенням Міжнародної музичної ради при ЮНЕСКО з ініціативи Д. Шостаковича;

2 жовтня - 160 років із дня народження **Дениса Січинського** (1865-1909), композитора, хорового диригента, педагога, громадського діяча;

2 жовтня - 90 років із дня народження **Юрія Савченка** (1935-2018), художника;

2 жовтня - 90 років із дня народження **Ірми Тоцької** (1935-2013), музеєзнавиці, історикині, археологині;

3 жовтня - **Всесвітній день посмішки**

4 жовтня - **Всесвітній день тварин**

4 жовтня - 140 років із дня народження **Дмитра Андрусенка** (1885-1965), бандуриста, диригента, педагога;

8 жовтня - 100 років із дня народження **Степана Стельмащука** (1925-2011), хорового диригента, композитора, музиканта, фольклориста, педагога, культурного та громадського діяча;

9 жовтня - 140 років із дня народження **Володимира Свідзинського** (1885-1941), поета, перекладача, літературознавця, представника "Розстріляного Відродження", репресованого;

9 жовтня – 85 років від дня народження **Джона Леннона** (1940–1980), британського рок-музиканта, співака, композитора, художника, письменника

11 жовтня — **Міжнародний день дівчаток;**

12 жовтня - **День художника;**

15 жовтня - 2095 років від дня народження **Марона Публія Вергілія** (70 до н. е. – 19 до н. е.), римського поета;

15 жовтня - 130 років із дня народження **Володимира Гжицького** (1895-1973), письменника, публіциста, перекладача, мемуариста;

17 жовтня - 110 років із дня народження **Марка Янковського** (1915-1980), художника театру;

17 жовтня - 80 років із дня народження **Володимира Чепелика** (1945-2021), скульптора, педагога;

18 жовтня - 100 років із дня народження **Петра Мороза** (1925-2013), художника, графіка;

19 жовтня - 130 років із дня народження **Петра Гузя** (1895-1959), кобзаря;

19 жовтня - 80 років із дня народження **Володимира Кочергіна** (1945-1991), поета;

19 жовтня - 60 років із дня народження **Миколи Троїцького** (1965-2015), військовослужбовця, учасника російсько-української війни;

20 жовтня - 100 років із дня народження **Дмитра Шкрібляка** (1925-2008), майстра декоративного мистецтва;

22 жовтня - 90 років із дня народження **Бориса Олійника** (1935-2017), поета, перекладача, громадського та політичного діяча, народного депутата України першого - четвертого скликань, Героя України, академіка;

23 жовтня - 130 років із дня народження **Миколи Божинського-Божка** (1895-1918), воїна Армії УНР, учасника бою під Крутами, борця за незалежність України у ХХ столітті;

23 жовтня - 110 років із дня народження **Зінаїди Волковинської** (1915-2010), художниці, графікині;

23 жовтня - 105 років від дня народження **Джанні Родарі** (1920–1980), італійського письменника, журналіста

25 жовтня - 140 років із дня народження **Карпа Трохименка** (1885-1979), художника, педагога, історика образотворчого мистецтва;

26 жовтня - 140 років із дня народження **Андрія Ніковського** (1885-1942), громадського та політичного діяча, члена Української Центральної Ради, літературознавця, мовознавця, журналіста, борця за незалежність України у ХХ столітті;

26 жовтня - 75 років від дня народження українського прозаїка і драматурга, журналіста **Володимира Савовича Лиса** (1950)

***27 жовтня - День української писемності і мови**

27 жовтня - 280 років із дня народження **Максима Березовського** (1745-1777), композитора, диригента, співака;

27 жовтня - 140 років із дня народження **Юхима Михайліва** (1885-1935), художника, поета, пам'яткоохоронця і мистецтвознавця;

27 жовтня - 120 років із дня народження **Тамари Мороз-Стрілець** (1905-1994), письменниці, літературознавиці;

27 жовтня - 90 років із дня народження **Віталія Куликова** (1935-2015), художника, графіка, книжкового дизайнера, педагога;

28 жовтня - 130 років із дня народження **Майка (Михайла) Йогансена** (1895-1937), письменника, літературного критика, перекладача, журналіста, мовознавця, сценариста, представника «Розстріляного Відродження», репресованого;

28 жовтня - 100 років із дня народження **Георгія Кислого** (1925-1997), архітектора;

30 жовтня - 200 років із дня народження **Дмитра Безперчого** (1825-1913), художника, графіка, педагога;

30 жовтня - 120 років від дня створення (1905) **Одеського товариства «Просвіта»**.

31 жовтня - **Міжнародний день Чорного моря**;

31 жовтня - 140 років із дня народження **Сергія Жука** (1885-1969), скульптора, письменника, перекладача, мистецтвознавця;

31 жовтня - **Хелловін**, або Гелловін (англ. Halloween, скорочено від «All Hallows' Eve») — святкується в ніч проти 1 листопада.

Листопад

1 листопада - 90 років із дня народження **Маргарити Жиліної** (1935-2022) художниці декоративного мистецтва, педагогині;

1 листопада - 30 років із дня народження **Дмитра Коцюбайла** (позивний – «**Да Вінчі**») (1995-2023), військовослужбовця, учасника російсько-української війни, Героя України;

2 листопада - 140 років із дня народження **Петра Будникова** (1885-1968), вченого, хіміка, академіка;

2 листопада - 90 років із дня народження **Володимира Коломійця** (1935-2017), письменника;

3 листопада - 525 років від дня народження **Бенвенуто Челліні** (1500–1571), італійського скульптора, живописця, ювеліра, письменника

3 листопада - 160 років із дня народження **Сергія Мартоса** (1865-1911), письменника, перекладача;

5 листопада - 110 років із дня народження **Анатолія Хорунжого** (1915-1991), письменника, журналіста;

6 листопада - 170 років із дня народження **Дмитра Яворницького** (1855-1940), історика, вченого, археолога, етнографа, письменника, академіка;

6 листопада - 120 років із дня народження **Дмитра Головка** (1905-1978), художника декоративного мистецтва;

6 листопада - 100 років із дня народження **Миколи Петренка** (1925-2020), письменника, драматурга, журналіста;

7 листопада - 110 років із дня народження **Наталії Скорульської** (1915-1982), балерини, балетмейстерки, лібретистки, педагогині;

7 листопада - 100 років із часу відкриття комунальної установи **«Одеський академічний український музично-драматичний театр ім. В.С. Василька»** (1925);

8 листопада - 125 років від дня народження **Маргарет Манерлін Мітчелл** (1900–1949), американської письменниці;

9 листопада - **Всеукраїнський день працівників культури та майстрів народного мистецтва**. Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України № 1209/2011 від 30.12.2011 р. (зі змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 717/2013 від 30.12.2013 р.)

9 листопада - 140 років із дня народження **Віктора Барвінського** (1885-1940), історика, архівіста;

10 листопада - 65 років від дня народження **Ніла Річарда Маккіннона Геймана** (1960), англійського прозаїка, фантаста, автора графічних романів та коміксів, кіносценаріїв. Його найвідомішими роботами є серія коміксів «Пісочний чоловік», романи «Зоряний пил», «Американські боги», «Кораліна» та «Книга кладовища». Гейман — лауреат численних літературних нагород, таких як премія «Г'юго», премія «Неб'юла» та премія Брема Стокера, медалей Ньюбері та Карнегі. Він є першим письменником, якому вдалося завоювати медалі Ньюбері та Карнегі за один і той самий роман — «Книга кладовища». 2013 року Гейман отримав Британську національну літературну премію за роман «Океан у кінці вулиці»;

11 листопада - 140 років із дня народження **Віктора Андрієвського** (1885-1967), громадського діяча, публіциста, педагога;

12 листопада - 220 років із дня народження **Дмитра Старицького** (1805-після 1871), театрального діяча, режисера, драматурга;

12 листопада - 200 років із дня народження **Михайла Ващенко-Захарченка** (1825-1912), вченого, математика, педагога;

12 листопада - 185 років від дня народження **Рене Франсуа Огюста Родена** (1840–1917), французького скульптора;

12 листопада - 120 років із дня народження **Івана Крушельницького** (1905-1934), поета, драматурга, графіка, мистецтвознавця, літературного критика, представника "Розстріляного Відродження", репресованого;

13 листопада - **Міжнародний день незрячих**;

13 листопада - 175 років від дня народження **Роберта Льюїса Стівенсона** (1850–1894), англійського письменника;

13 листопада - 100 років із дня народження **Людмили Міляєвої** (1925-2022), мистецтвознавиці, педагогині;

14 листопада - 185 років від дня народження **Клода Оскара Моне** (1840–1926), французького живописця, одного із засновників імпресіонізму (Дату народження подано за інтернет-ресурсами. За іншими даними народився 14.02.1840 р.);

14 листопада - 140 років із дня народження **Соні Делоне (справжні ім'я та прізвище - Сара Штерн) (1885-1979)**, художниці, дизайнерки;

16 листопада - **Міжнародний день толерантності**

16 листопада - 130 років із дня народження **Галини Орлівни (справжнє прізвище - Мневська) (1895-1955)**, театральної актриси, письменниці, перекладачки, педагогині;

16 листопада - 150 років із дня народження **Івана Левицького** (1875-1938), скрипаля, композитора, хорового диригента, педагога;

16 листопада - 110 років із дня народження **Григорія Томенка** (1915-1994), художника;

17 листопада - **Міжнародний день студентів**;

17 листопада - 100 років із дня народження **Анатолія Буковського** (1925-2006), кінорежисера, актора, сценариста;

17 листопада - 55 років від дня народження **Андрія Анатолійовича Кокотюхи** (1970), українського прозаїка, журналіста;

18 листопада - 80 років із дня народження **Миколи Фірсова** (1945-2022), художника декоративного мистецтва, кераміста;

19 листопада - 150 років із дня народження **Катрі Гриневичевої (справжні ім'я та прізвище - Катерина Гриневич)** (1875-1947), письменниці, громадської діячки;

19 листопада - 130 років із дня народження **Степана Масляка** (1895-1960), поета, перекладача;

19 листопада - 100 років із дня народження **Аліни Ламах** (1925-2020), художниці, майстрині декоративного мистецтва;

20 листопада - 150 років із дня народження **Миколи Мельника** (1875-1954), вченого, ботаніка, природознавця;

20 листопада - 100 років із дня народження **Георгія Павлюка** (1925-1987), художника, педагога;

***21 листопада - День Гідності та Свободи**

21 листопада - 140 років із дня народження **Нестора Городовенка** (1885-1964), хорового диригента, педагога, художнього керівника капели "Думка";

***22 листопада День пам'яті жертв голодоморів.** Відзначається щорічно в четверту суботу листопада відповідно до Указу Президента № 1310/98 від 26.11.1998 р. (в редакції Указів Президента України № 1181/2000 від 31.10.2000 р., № 797/2004 від 15.07.2004 р.; зі змінами, внесеними згідно з Указом Президента України № 431/2007 від 21.05.2007 р.)

22 листопада - 135 років від дня народження **Шарля де Голля** (1890–1970), французького військового, політичного та державного діяча, першого президента П'ятої республіки у Франції (1958–1969)

23 листопада - 165 років від дня народження **Марії Костянтинівни Башкирцевої [Башкірцева (1860–1884)]**, української та французької художниці, майстрині жанрового живопису (Дату народження подано за біографічним довідником «Мистецтво України». За іншими даними народилася 24.11.1860 р.;

24 листопада - 220 років із дня народження **Олекси (Олексія) Стороженка** (1805-1874), письменника, етнографа, драматурга;

25 листопада - 100 років із дня народження **Юрія Бедзика** (1925-2008), письменника, драматурга;

26 листопада - 100 років із дня народження **Опанаса Заливахи** (1925-2007), художника, графіка, скульптора, громадського діяча, політв'язня радянського режиму;

26 листопада - 65 років від дня народження української письменниці, казкарки **Еліни Іванівни Заржицької** (1960)

28 листопада - 105 років від дня народження **Євгенії Михайлівни Дембської** (1920-2019), актриси, заслуженої та народної артистки України.

30 листопада - 190 років від дня народження **Марка Твена (Клеменса Семюела Ленгорна)** (1835-1910), американського прозаїка, журналіста;

30 листопада - 90 років із дня народження **Дмитра Чередниченка** (1935-2021), письменника, перекладача, літературного редактора, мистецтвознавця, педагога;

Грудень

Цього місяця:

- 455 років від дня народження кошового отамана Запорозької Січі, гетьмана реєстрового козацтва **Петра Кононовича Сагайдачного** (Конашевич – Сагайдачний) (1570 – 1622)

- 365 років від дня народження англійського письменника і публіциста **Даніеля Дефо** (1660 – 1731)

- 325 років від дня народження українського народного месника, провідника руху карпатських опришків **Олекси Васильвича Довбуша** (1700 – 1745)

- 325 років від дня народження італійського архітектора, автора проектів Андріївської церкви та Маріїнського палацу в Києві **Бартоломео Франческо Растреллі** (1700 – 1771)

- 290 років від дня народження українського і російського художника-портретиста **Дмитра Григоровича Левицького** (1735 – 1822)

1 грудня — **Всесвітній день боротьби зі СНІДом**

1 грудня - 130 років із дня народження **Миколи Бутовича** (1895-1961), художника, графіка, письменника;

***3 грудня - Міжнародний день людей з інвалідністю;**

4 грудня - **День обіймів**

4 грудня - 150 років від дня народження **Райнера Марії Рільке (Рене Карла Вільгельма Йоганна Йозефа Марії Рільке)** 1875-1926), австрійського поета, прозаїка, есеїста

***5 грудня - Міжнародний день волонтера;**

5 грудня - 140 років із дня народження **Миколи Погрібняка** (1885-1965), художника, педагога;

5 грудня - 100 років із дня народження **Михайла Ткаченка** (1925-1999), художника, мистецтвознавця, педагога;

***6 грудня - День Збройних Сил України;**

6 грудня - **День Святого Миколая;**

7 грудня - 125 років від дня народження **Катерини Василівни Білокур** (1900–1961), української художниці;

8 грудня - 90 років із дня народження **Юрія Лукана** (1935-2001), письменника, культурного діяча;

9 грудня - **День різдвяної листівки;**

9 грудня - 120 років із дня народження **Стефанії Гебус-Баранецької** (1905-1985), художниці, графікині;

9 грудня - 100 років із дня народження **Василя Романюка (Володимира)** (1925-1995), патріарха Київського і всієї Руси-України Української Православної

Церкви Київського Патріархату, церковного діяча, богослова, члена Української Гельсінської групи, політв'язня радянського режиму, борця за незалежність України у ХХ столітті;

10 грудня - **День прав людини;**

10 грудня - 150 років із дня народження **Данила Роздольського** (1875-1902), композитора, священника;

10 грудня - 90 років із дня народження **Миколи Гевелюка** (1935-1999), художника, графіка;

11 грудня — **Міжнародний день гір;**

11 грудня – 45 років із дня народження **Коллін Гувер**, американської письменниці, авторки книг «9 листопада», «Покинь, якщо кохаєш», «Веріті» тощо;

13 грудня - **Всесвітній день дитячого телебачення та радіомовлення**

13 грудня - 120 років із дня народження **Андрія Тобілевича** (1905-1979), діяча культури, засновника державного заповідника-музею І.К. Карпенка-Карого "Хутір Надія";

14 грудня - **День благодійності**

14 грудня - 185 років від дня народження **Михайла Петровича Старицького** (1840–1904), українського письменника, поета, прозаїка, драматурга, перекладача, театрального та культурно-громадського діяча;

15 грудня - 155 років тому (1865) почала діяти залізниця Одеса-Балта.

16 грудня - 250 років від дня народження **Джейн Остін** (1775-1817), англійського прозаїка;

16 грудня - 130 років із дня народження **Семена Міляєва** (1895-1961), художника-оформлювача, графіка;

16 грудня - 100 років із дня народження **Володимира Беця** (1925-2017), скульптора, художника, педагога;

17 грудня - 255 років від дня хрещення **Людвіга ван Бетховена** (1770–1827), німецького композитора, піаніста, диригента (Дату хрещення подано за УРЕ. Народився, ймовірно, 16.12.1770 р.);

23 грудня - 235 років від дня народження **Жана-Франсуа Шампольйона** (1790–1832), французького вченого-єгиптолога, філолога;

24 грудня - 120 років із дня народження **Костянтина Данькевича** (1905-1984), композитора, піаніста, педагога;

24 грудня - 120 років із дня народження **Антон Вальтера** (1905-1965), фізика-ядерника, засновника наукової школи ядерної фізики в Харківському університеті, академіка;

24 грудня - 105 років від дня народження **Святослава Йосиповича Караванського** (1920–2016), українського поета, мовознавця, журналіста, перекладача, правозахисника, громадсько-політичного діяча;

25 грудня - **Різдво Христове**;

25 грудня - 130 років із дня народження **Григорія Верьовки** (1895-1964), композитора, хорового диригента, педагога;

28 грудня - 110 років із дня народження **Василя Непийпива** (1915-1994), художника;

30 грудня 160 років від дня народження **Джозефа Редьярда Кіплінга** (1865-1936), англійського прозаїка-казкаря, поета;

31 грудня - 180 років із дня народження **Сильвестра Лепкого** (1845-1901), письменника, перекладача, священника, громадського та політичного діяча;

31 грудня - 110 років із дня народження **Олександра Ковальова** (1915-1991), скульптора;

III. Днів пам'яті:

250-ті роковини з часу руйнування російською імперською армією Запорізької Січі (15.06.1775);

10 років із часу завершення боїв за Донецький аеропорт під час російсько-української війни (січень 2015 року, День пам'яті - 20.01.2025).

IV. Відомих подій світової історії:

75 років із часу підписання Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Європейської конвенції з прав людини) (04.11.1950);

50 років із часу підписання Гельсінського акта - Заключного акта Наради з безпеки і співробітництва в Європі, день утворення ОБСЄ Організація з безпеки і співробітництва в Європі (01.08.1975).

*** Просимо звернути особливу увагу на дати помічені зірочкою (*), та обов'язково запланувати заходи до них.**

КНИГИ ЮВІЛЯРИ-2025

□ У 2025 році почесне 125-річчя відзначає відома казка **«Чарівник країни Оз»**, написана американським письменником **Лайменом Френком Баумом**. Вона розповідає про маленьку дівчинку з Канзасу Дороті і її песика Тото, чий будиночок був перенесений ураганом в чарівну країну Жевунов. Будиночок випадково падає на Злу Відьму Сходу — правительку манчіков, і вбиває її. Дороті зустрічає Добра Чарівниця Півночі і дарує їй срібні черевички злий чаклунку і радить їй йти по дорозі з жовтої цегли в Смарагдове Місто, де живе чарівник країни Оз. На думку чарівниці, він може допомогти дівчинці повернутися додому. По дорозі головні герої зустрічають друзів і розкривають особливості їх характерів.

□ У 1900 році був виданий роман **«Хрестоносці»** (в деяких виданнях «Мечоносці»), написаний **Генриком Сенкевичем** — відомим польським письменником. Час дії подій у творі охоплює період з тисяча триста дев'яносто дев'ять (смерть королеви Ядвіги) по 1410 роки (Грюнвальдська битва). За деякими даними Сенкевич писав роман з метою підірвати авторитет пруських влади, що просувають германізацію і показати Польщу в період її підйому. У книзі читачеві будуть донесені трагічне кохання, політичні тяжби, високі прагнення людини і жадоба влади, яка порочить особу.

□ У список книг ювілярів в 2025 році входить також роман французького письменника **Октава Мірбо «Щоденник покоївки»**. Він був також відомим на той час драматургом і журналістом. Роман включає в себе опис життя звичайної

покоївки, включаючи відверті записи. Літературна праця був неодноразово екранізований радянськими і іноземними кіностудіями.

□ У 1905 році вийшов роман відомого французького письменника **Жюль Верна** «**Маяк на краю світу**». Жюль Верн писав його спільно зі своїм сином Мішеlem Верном. «Маяк на краю світу» є частиною циклу романів «Незвичайні подорожі» і оповідає про події на Острові Штатів, що є частиною архіпелагу Вогняна земля.

□ Почесні 75 років в 2025 році відзначає твір «**Лев, чаклунка і платтяна шафа**», написане **Клайвом Стейплзом Льюїсом** — ірландським письменником, поетом, викладачем, вченим і богословом. Книга написана в жанрі фентезі і входить в 100 кращих творів за версією журналу «Time», написаних англійською мовою. В даний час книга відома своїми історіями про чарівну країну Нарнії, куди головні герої потрапляють через платтяна шафа і проходять безліч пригод.

□ В середині 20-го століття активно розвивалася фантастична література. Так, в 1950 році був виданий роман відомого американського письменника **Рея Дугласа Бредбері** «**Марсіанські хроніки**».

□ Свій 15-річний ювілей відзначає цікавий твір «**Операція «Темне серце»**», написане **Ентоні Шеффер** — колишнім співробітником розвідки США. У книгу включені спогади Шеффера про його службі в Афганістані, яка тривала 5 місяців.

□ У 2015 році видано історичний роман «**Хлопчик на вершині гори**», написаний ірландським письменником **Джоном Бойном** — автором відомого твору «Хлопчик у смугастій піжамі». Роман оповідає про події від другої половини 30-х років і період 40-х років. Твір піднімає тему Другої світової війни.

□ 425 років з моменту публікації всесвітньовідомої трагедії **Шекспіра** «**Ромео та Джульєтта**», що розповідає про любов молодого хлопця та дівчини з двох ворожих веронських родів.

□ 235 років з дати публікації книги «**Пригоди барона Мюнхаузена**», написаної письменником **Еріхом Распе**.

□ 2025 рік буде дуже важливим для прихильників української літератури, а саме для любителів творчості **Тараса Шевченка**, оскільки його збірнику віршів «**Кобзар**» виповнюється цілих 185 років.

□ Цілих 175 років тому вперше було опубліковано роман «**Життя Девіда Копперфільда, розказане ним самим**», написаний **Чарльзом Діккенсом**.

□ 160 років тому вперше видавництвами було опубліковано роман «**Вершник без голови**», який було написано Томасом Майн Рідом.

- А ще 155 років тому **Жуль Верн** опублікував один з найвідоміших творів сучасності – роман «**20000 лє під водою**».
- Якихось 135 років тому було опубліковано відомий твір, який наразі вивчається у старших класах – «**Портрет Доріана Грея**», написаний **Оскар** **Уайльдом**.